

Införande av gemensam överförmyndarnämnd och förvaltning för Höör och Hörby

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott i Höör och Hörby föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta:

1. Från och med den 1 januari 2019-01-01 ska Höör och Hörby ha en gemensam överförmyndarnämnd med ansvar för en gemensam överförmyndarverksamhet med Höors kommun som värdkommun.
2. Reglemente för gemensam överförmyndarnämnd fastställs att börja gälla 2019-01-01.
3. Samverkansavtal för gemensam överförmyndarverksamhet fastställs. Kommunfullmäktiges ordförande uppdras att underteckna avtalet.
4. Ovanstående beslut gäller under förutsättning att kommunfullmäktige i Höör och Hörby fattar likalydande beslut.

Sammanfattning

De förtroendevalda i Höors och Hörbys kommuner har tagit ett inriktningsbeslut om att inleda ett samarbete inom överförmyndarverksamhet genom att inrätta en gemensam överförmyndarnämnd och gemensam förvaltning från och med 1 januari 2019. 2016-10-24 gav kommunstyrelsens arbetsutskott, KSAU, i Höör och KSAU i Hörby gemensamt ett uppdrag till kanslichefen i Höör att ta fram ett förslag på ett reglemente för en gemensam överförmyndarnämnd. Vid utarbetningen av omorganisationen har möten hållits med Halmstad kommun och Tomelilla kommun som båda ingår i varsin gemensam nämnd med angränsande kommuner. Vidare har andra kommuners reglementen för gemensamma överförmyndarnämnder, Höors och Hörbys reglementen, rekommendationer från SKL samt relevanta lagrum beaktats under arbetets gång. Reglementet ska gälla från och med den 1 januari 2019.

Kommundirektören i respektive kommun och kanslichefen i Hörbys kommun har godkänt förslaget. Överförmyndaren i respektive kommun haft tillfälle att yttra sig om förslaget. Reglementet och samarbetsavtalet har även diskuterats på ett gemensamt möte för kommunstyrelsens arbetsutskott i Höör och Hörby.

Ärendebeskrivning

Gällande rätt

I 19 kap. föräldrabalken (1949:381), FB, återfinns regler om överförmyndare. Av 2 § framgår att en kommun istället för en överförmyndare kan besluta att det ska finnas en överförmyndarnämnd.

Den 1 januari 2018 kommer den nuvarande kommunallagen ersättas med en ny kommunallag. Av 9 kap. 19 § i denna lag framgår att kommunfullmäktige får besluta att en nämnd ska vara gemensam med en annan kommun. Av 23 § i samma kapitel framgår att det som gäller för en vanlig nämnd ska även tillämpas på en gemensam nämnd om inget annat sägs. Av 6 kap. 44 § framgår att kommunfullmäktige ska anta reglementen om nämndernas verksamhet och arbetsformer. Gällande form och innehåll saknas regleringar förutom att reglementet ska uppfylla kravet som styrdokument där nämndens arbetsuppgifter tydligt framkommer.

Förslag på bestämmelser

Studier av andra samverkande kommuners reglementen, reglemente-mall framtagen av Sveriges kommuner och landsting, SKL, samt reglementen i Höör och Hörby påvisar en tydlig praxis gällande form och innehåll för nämndreglementen. En majoritet av de regleringar som genomgående återkommer i reglementen är lagkrav och praxis som vuxit fram i kommunal verksamhet och kräver inte några större ställningstagande. Kvar återstår de bestämmelser som kräver olika avvägningar utifrån nämndens specifika ansvarsområde och dess struktur som gemensam nämnd och nedan redogörs för dessa.

Nämndens sammansättning

En central fråga för nämndens arbete är hur många ledamöter och ersättare som nämnden ska ha. Enligt gällande rätt finns det två lagkrav att beakta. 19 kap. 5 § FB säger att antalet ledamöter i en överförmyndarnämnd inte får understiga 3 och 9 kap. 24 § i nya kommunallagen säger att antalet ersättare måste vara lika många som antalet ledamöter. Höör och Hörby ska, enligt överenskommelse, representeras av samma antal ledamöter vilket innebär att de alternativ som finns tillhanda i fråga om antalet ledamöter i nämnden är 4 och jämna tal uppåt.

Som utgångspunkt undersöktes hur sammansättningen ser ut i andra gemensamma överförmyndarnämnder. Undersökningen påvisar en tydlig koncentration kring spannet 3-6 ledamöter, där nämnder med det högre antalet i huvudsak innefattar kommuner större än Höör och Hörby eller där antalet samverkande kommuner är fler än 2 stycken. Denna aspekt talar för att 4 ledamöter är ett lämpligt antal ledamöter för Höörs och Hörbys gemensamma nämnd.

En överförmyndarnämnd hanterar nästan uteslutande, utöver budgetfrågor och allmänna verksamhetsfrågor, myndighetsutövning mot enskilda där hänsyn behöver tas till individers integritet vilket förespråkar en mindre nämnd. Vidare är ärenden inom överförmyndarverksamhet tydligt lagstyrda och saknar därmed utrymme för politiska och ideologiska överväganden. Inom en överförmyndarnämnd föreligger inte heller samma behov som hos vissa andra nämnder att inneha ledamöter med spetskompetens inom olika områden då ärenden inom överförmyndarverksamhet genom sin tydliga lagbundenhet inte innehåller vägvalsfrågor till någon större del. Även dessa aspekter talar för att en mindre nämnd.

En mindre nämnd medför svagare bredd i den politiska representationen, särskilt i en gemensam nämnd där valberedningen genomförs var för sig i respektive kommun. Överförmyndarverksamhet är dock inte präglad av frågor av politisk art så denna aspekt bör inte föranleda ett avsteg från ovanstående resonemang om nämndens sammansättning.

Vidare kan en mindre nämnd medföra risk för obalans i den kommunala representationen. Frågan om kommunal representation har behandlats i förarbetena till kommunallagen där det rekommenderas att en tjänstgörande ersättare bör komma från samma kommun som den ledamot denne ersätter. Syftet med rekommendationen är att säkra upp att nämndens arbete utförs gemensamt vilket också är grunden till regleringen för gemensamma nämnder att de ska ha lika många ersättare som ledamöter. En liten nämnd med 2 ersättare per kommun medför en ökad sannolikhet för att det kan uppstå tillfällen då en ledamot inte kan ersättas med ersättare från samma kommun.

Vidare medför en liten nämnd också ökad risk för att nämnden i ett ärende inte är beslutsför. Enligt 6. kap. 27 § måste fler än hälften av ledamöterna vara närvarande för att avgöra ett ärende och i en nämnd med 4 ledamöter innebär detta att det endast finns utrymme att en ledamot saknas.

Sammantaget bedöms dock inte ovan nämnda betänkligheter som överhängande och påverkar inte bedömningen att hänsyn till individers integritet bör prioriteras genom att begränsa insyn i ärenden vilket samtidigt säkerställer att handläggning sker professionellt och effektivt.

Nämndens sammanträden

I det föreslagna reglementet återfinns en bestämmelse som reglerar nämndens sammanträden där det rekommenderas att nämnden har 6 sammanträden per år. Det finns inget krav på att reglera sammanträdesfrekvensen i ett reglemente, men möjliga fördelar med rekommendationen är att det administrativa arbetet och de ekonomiska kostnaderna balanseras i förhållande till det arbete som åligger nämnden.

I arbetet med reglementet har det framkommit en samsyn om att överförmyndarverksamheten ska ha så vidsträckt delegering som lagen tillåter för att, i enlighet med utlåtanden i förarbetena, säkerställa att ärendena behandlas så professionellt och effektivt som möjligt. Övervägande majoritet av ärendena inom överförmyndarverksamheten kommer att delegeras till ordföranden, presidiet och tjänstemän vilket innebär att det inte föreligger ett behov för lika täta sammanträden som för andra nämnder där delegeringsmöjligheterna är färre och de politiska bedömningarna är fler.

Ekonomiska konsekvenser

Reglementet ska kompletteras med ett samverkansavtal som bland annat reglerar den ekonomiska fördelningen mellan kommunerna. Ekonomicheferna arbetar med en fördelningsmodell. Kommundirektörerna kommer diskutera modellen på ett inplanerat möte i december. Avtalet stadgar därför att den ekonomiska fördelningen kommer beslutas genom godkännande av ett tilläggsavtal. Det är framförallt en hållbar modell för beräkning och fördelning av sk. overheadkostnader som ska avgöras.

Barnkonsekvensanalys

Genom att det föreslagna reglementet antas säkerställs att människor i allmänhet och barn i synnerhet får det stöd som de har en laglig rätt till. Reglementet lyfter bland annat fram att överförmyndarnämnden ska utföra de uppgifter som åligger den enligt lagen om god man för ensamkommande barn (2005:429) vilket innefattar nämndens ansvar att förordna en legal företrädare för barn som kommer till Sverige utan föräldrar eller andra företrädare.

På uppdrag av kommunstyrelsens arbetsutskott i Höör och Hörby

Gunilla D Skog
Kanslichef
0413-28163
gunilla.skog@hoor.se

Beslutsunderlag

1. Omvärldsanalys – redovisning av andra samverkande kommuners nämndsammansättningar (statistik2.xlsx)

2. Underlag – sammanställning av alla grunder och avväganden som tagits hänsyn till i arbetet med att sammanställa reglementet
3. Reglemente för gemensam överförmyndarnämnd
4. Samverkansavtal

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelserna i Höör och Hörby

Överförmyndarna i Höör och Hörby

Kommunkansliet i Höör och Hörby

Ekonomienheterna i Höör och Hörby